

Rupen Sevag Kimdir?

Posted on 23/12/2014

Ermeni şiirin en büyük isimlerinden Rupen Sevag'ın asıl adı Rupen Çilingiryan...

Silivri'de doğdu. İlköğrenimini orada tamamladıktan sonra Bahçecik'e geçti, sonra Berberyan Okulu'na devam ederek 1905'te mezun oldu.

Edebi yeteneğinden başka, bilime karşı eğilimli görüldüğünden, başöğretmeninin telkin ve tavsiyeleriyle İsviçre'nin Lozan şehrine gitti. Buradaki Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra birçok hastane ve kliniklerde çalıştı ve bilimin bu dalının sırlarını inceledi. Hayal gücüyle beslenen sanat adamı ile bilim adamlığı, onun kişiliğinde iç içe geçmişti.

Sanat sazını, Hipokrat yemini ettiği ve eğitimini aldığı bilim dalı için terk edemedi ama insanlığa olan aşkını, vatan ve insan sevgisini, hem mesleği olan tıp dalında hem de edebiyat alanında çalışarak terennüm etti.

Ermeni kökenli hekimler I. Dünya Savaşı öncesi, tüm Osmanlı coğrafyasında emsal teşkil edecek bir kampanya başlatmışlardı. Amaç, hekimlerin, çağın yeni bilgileri ışığında, konferanslar ve açikoturumlarla yetilerini geliştirmektir.

Dr. Rupen Çilingiryan, nam-ı diğer Sevag, bu kampanyaya aktif şekilde katıldı. Onun dikkat çekici ve ufuk açan konuşmaları, yankı uyandırdı. Bakırköy'de vatanî görevini, her Osmanlı vatandaşı ve yurttaşı gibi, tabiatıyla yerine getirirken, bu konferanslardan biri vesilesiyle ayakta alkışlandı. Ertesi gün de Çankırı'ya "tehcir" edildi, bir daha hiç geri gelmemecesine!

Şimdi, Sevag'ı

Lozan'da karşılaştılar. İkisi de üniversite öğrencisiydi; Rupen Çilingiryan tıp, Yani Appel pedagoji okuyordu. İlk görüşte aşktı onlarınki. Bir kır gezisinde karşılaşmıştı kara kaşlı, kara gözlü Rupen'le, sapsarışın, mavi gözlü Yanni.

Şehirde buluştuklarında, kalplerinin gümbür gümbür atışını duydukça aşkla sarhoş oldular. Silivri'li bir aileden gelme Rupen Lozan'da binbir güçlkle okuyor, ailesine yük olmamak için gün geliyor İstanbul Patriği Ormanyan'dan mektupla yardım istiyordu. Şairdi; Ermenice basında şiirleri çıkan, kara gözlerinden ötürü "Sevag" diye anılan, gelecek vaat eden bir şair. Yani ise varlıklı bir Alman aileden geliyordu; tiyatroyla ilgileniyor, sahneye çıkmak için can atıyordu.

Appel'ler için kızlarının bu köylü görünümlü şarkıyla evlenme isteğini kabullenmek kolay olmadı. Sevag'ın gönderdiği, "kızınız ve benim için ebedi mutluluğu lütfetmeniz arzusuyla" diye biten mektuba verdikleri cevap hiç sıcak değildi. Ancak çok geçmeden onlar da bu zeki ve dürüst gence ısındılar.

Yani ve Rupen'in iki çocuğu oldu: Oğullarına Levon, kızlarına Şamiram adını verdiler.

Rupen okulunu bitirince Lozan'da bir hastanede çalışmaya başladı, Yani'ye öğretmenlik yapıyordu. Rupen İstanbul edebiyat çevrelerinde şiirleri ve yazılarıyla, yenilikçi bir isim olarak kabul edilmişti artık.

Sevdadan, yurt sevgisinden, halkının acılarından ve yepyeni bir dünya hayalinden söz ettiği şiirleri büyük beğeni toplamış, 1913'te Azadamard'da yayımladığı "Bir doktorun defterinden koparılmış yapraklar" dizisi de heyecan yaratmıştı. Hayatını İstanbul'da sürdürmek, orada tıp dersleri verip şiir yazmak istiyordu.

Yani Appel sevgilisinin isteğini kabul etti; Ermenicesini bir hayli ilerletmişti, Ermeni okullarında ders verebilirdi.

1914'te geldiler İstanbul'a, zor zamanlarda; savaş ha başladı ha başlayacaktı. Rupen askerlikten kaçmak için her yolu denese de, tabip-subay olarak askere alındı.

Makriköy'de görev yapıyordu. 24 Nisan 1915'te İstanbul'da Ermeni aydınları tutuklanıp Çankırı ve Ayaş tarafına sürüldüğünde kaçmayı düşündü, ancak harekete geçemedi, üzerinde subay kıyafetleriyle tutuklandı.

Onu Çankırı'daki kabileye kattılar. Şehirde hep korku içinde, gözetim altındaydılar. "Ayaş'a gideceksiniz!" diye toplananların öldürüldüğü haberleri geliyordu kulaklarına.

Yani ise İstanbul'da her gün Alman elçiliğine gidiyor, diplomatları kocasını kurtarmak için araya girmeye zorlamaya çalışıyordu. Büyükelçi Wangenheim'la dahi görüşmüş, ancak adamın o soğuk nezaketini aşip umursamazlığını kırmayı başaramamıştı. Wangenheim "Alman ulusunun çıkarları" diyor, başka laf etmiyordu. Yani aynı dili konuştuğu bu adamın kalbine bir türlü nüfuz edemiyor, umudunu gittikçe yitiriyordu.

Çankırı'da, sıcak bir Ağustos günü, Rupen Sevag, şair arkadaşı Taniel Varujan'ın da dahil olduğu beş kişilik bir grupla yola çıkarıldı. Aynı günün akşamı Tüney köyü yakınlarında öldürüldükleri haberi geldi. Aynı haber İstanbul'a bir haftalık gecikmeyle ulaştı. Yani Appel o günden sonra anadili Almancayı bir daha hiç ağzına almadı, ömrünün sonuna kadar tek bir Almanca kelime etmedi. Levon ve Şamiram'la birlikte Fransa'ya yerleşti, orada öldü.

Kaynak: bianet.org